

Світлана Шумаєва, к.п.н., доцент

*Уманський державний педагогічний
університет Імені Павла Тичини*

М. Умань

РОЗВИТОК КОНЦЕПЦІЇ ОСВІТНІХ СТАНДАРТІВ АМЕРИКАНСЬКОЇ СИСТЕМИ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Проблема низької якості шкільної освіти, відсутність чітких і явних вимог до змісту та результатів освіти, низький рівень очікувань, що пред'являються суспільством і школою до більшості учнів, відсутність позитивних зрушень від попередніх реформ, що мали місце у 60-х-70-х роках, слабка базова освіта, послаблення авторитету шкільного атестату, практика розподілу учнів за здібностями призвели до появи ідеї освітнього стандарту в системі шкільної освіти США в 80-х роках ХХ ст. В її основу було покладено концептуальні ідеї когнітивістської педагогіки про обумовленість розвитку інтелекту правильним навчанням; ідея прогнозованого й вимірюваного якості освіти, запозичена з концепції управління якістю у сферах виробництва та бізнесу; принципи демократизму освіти, що передбачають рівність прав громадян на отримання повноцінної, якісної освіти та ідеї неопрагматизму.

Розвиток концепції освітніх стандартів здійснювався в ході практичної діяльності з розробки та впровадження стандартів, спрямованих на підвищення якості шкільної освіти. Цей процес умовно поділяють на 5 етапів. Перший із них припадає на період з 1983 по 1989 роки, характеризувався зацікавленістю проблеми та спроби окреслити необхідність реформування шкільної освіти. Наступний етап – 1989 – 1994 роки, характеризувався формуванням єдиних підходів щодо освітніх стандартів в умовах концептуального плюралізму. Період з 1994 по 2000 роки характеризувався впливом ідей неопрагматизму на концепцію освітніх стандартів та розвитком структури освітніх стандартів. У період з 2001 по 2004 роки спостерігалось розширення ролі і функцій освітніх стандартів і початок 2004 року ознаменувався розробкою нової концепції стандартів під впливом ідей есенціалізму та когнітивізму.

Важливо відмітити, що об'єктами стандартизації американської шкільної освіти стали зміст і результати освітньої діяльності. Для різних рівнів (етапів) навчання в школі стандарти змісту були представлені у вигляді бенчмарків, а стандарти досягнень - у вигляді індикаторів прогресу. Бенчмарки - це детальні описи елементів змісту освіти з певної дисципліни для певного рівня (етапу) навчання, а індикатори прогресу - докладні описи результатів освіти на даному етапі навчання. Для кожного індикатора прогресу були розроблені три рівня досягнень, які характеризують якість засвоєння змісту, визначеного стандартом для даного етапу навчання, і відображають вимоги до рівня підготовки учнів.

Реалізація освітніх стандартів середньої школи США здійснювалася в умовах децентралізації та демократизації системи освіти. Внаслідок децентралізації рішення з різних питань створення та впровадження освітніх стандартів приймаються на всіх рівнях системи освіти США. Демократичний характер розробки та реалізації освітніх стандартів передбачає плюралізм думок і необхідність досягнення консенсусу між різними групами учасників процесу. Основним способом реалізації освітніх стандартів на практиці середніх шкіл США є їх інтеграція в шкільний каррікулум, яка здійснюється шляхом створення на основі стандартів системи методичних документів: освітні стандарти - методичне керівництво по створенню каррікулума - каррікулум - поурочні плани. Проте варто зазначити, що незважаючи на широкомасштабність реформ, здійснюваних державою, в тому числі на фінансовому та законодавчому рівнях, очікуваний результат був слабким. Дослідження на рівень засвоєності знань, що мали місце у 2004 році, показали той же рівень, що був зафіксований у 1970-х роках. Проте окремі штати таки наполягали на проведенні комплексних реформ, орієнтованих на стандарти, що призвели до значного, стабільного покращання в системі американської освіти.

Говорячи про тенденції в цілому, можна відзначити, що одні з них збереглися впродовж всього процесу реформування шкільної освіти США в кінці ХХ початку ХХІ століття, інші ж, навпаки, з'явилися у відповідь на вимогу часу. Проте, більшість з них мають на меті підтримку критеріально-оціночної та організаційно-управлінської функцій, розширення системоутворюючої ролі стандартів, посилення ціннісно-цільового компонента стандартів, посилення когнітивістської спрямованості стандартів, розширення базового ядра змісту освіти, встановлення пріоритету академічного змісту освіти над трудовими навичками та компетенціями, посилення гуманістичної спрямованості стандартів, оформлення єдиної структури стандартів, посилення полі- та мульти-культурної спрямованості стандартів. А відтак, можна стверджувати, що американські освітні стандарти відображають глобальні світові тенденції в освіті, такі як гуманізація, гуманітаризація, демократизація, глобалізація тощо.

Література

1. Беспалько, В. П. Проблема образовательных стандартов в США и России / В. П. Беспалько // Педагогика. 1995. - № 1. - С. 89-94.
2. Болотов, В. А. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе / В. А. Болотов, В. В. Сериков // Педагогика. 2003. - № 10. - С. 8-14.
3. Бриггс, Д. Краткий обзор тенденций образования в США / Д. Бриггс // Перспективы. 1996. - Т. 25, № 3. - С. 37-58.
4. Вайянт, Ж. Образовательные стандарты в американской школе ст. из США. / Ж. Вайянт // Преподавание истории и обществознания в школе. 2000. - № 3.1. С. 75-78.

5. Зарубежный опыт в образовании (Европа, США, Китай, Япония, СНГ) // Официальные документы в образовании: информ.бюл. 2002. - №2. - С. 50-73.
6. Ключевая идея реформы: (О реформе школьного образования США) // Учит. газ. 1986. - 6 июля.